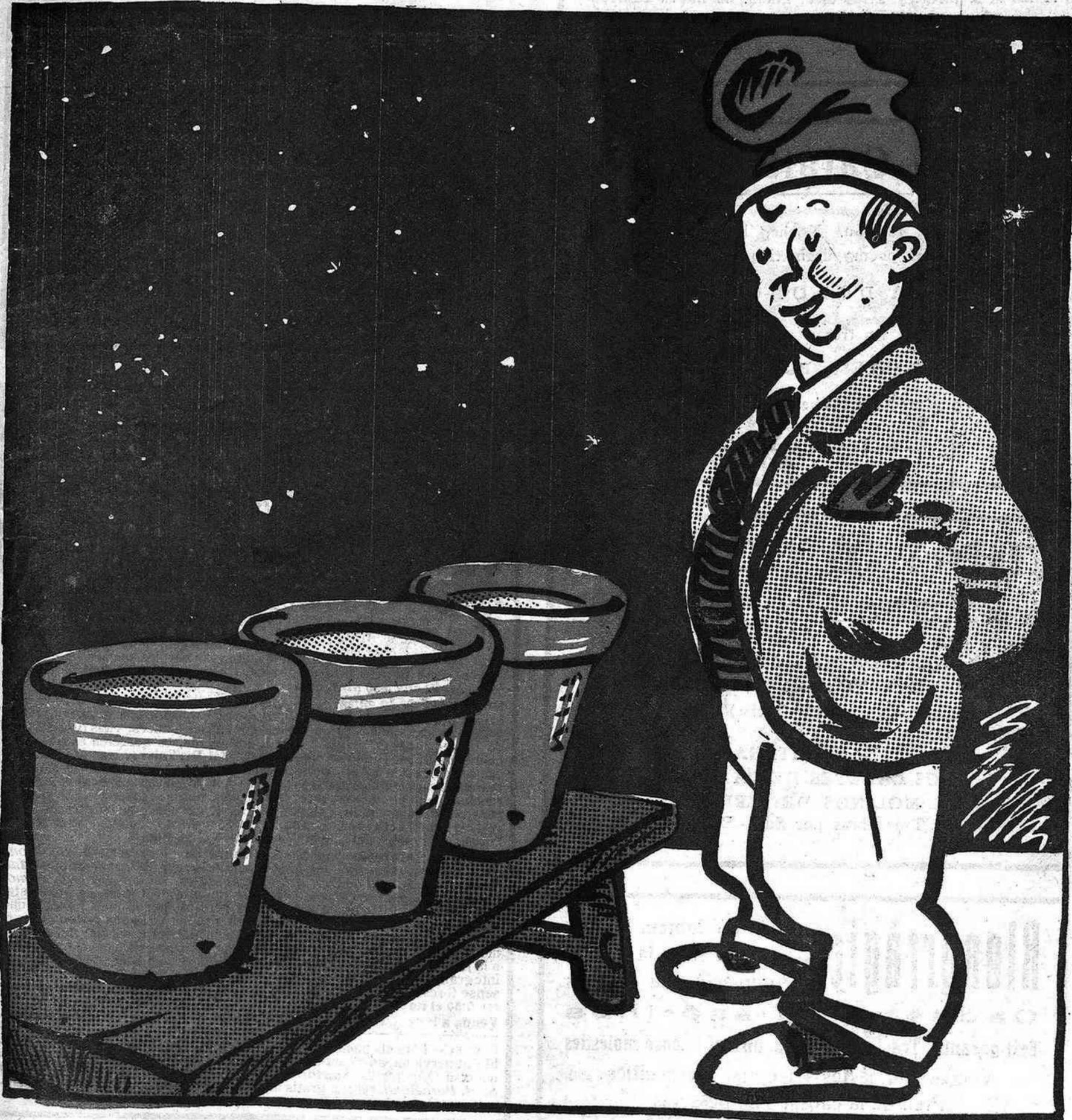

Barcelona, 11 de maig de 1928

L'Esquella de la Torratxa

ANY LI - Núm 2551 - 15 cts. - Atrassats 30

EL JARDINER DELS JOCS FLORALS

—Diguin el que vulguin, un xic de poesia.
sempre fa amable la vida.

TEATRE CATALÀ "NOVETATS"

Hoy, viernes, tarde, a las cinco, el formidable éxito de
J. Pous y Pagés

MARIA LLUISA I ELS SEUS PRETENDENTS

Noche, la obra del día

LA LLUCIA I LA RAMONETA

(tres actos de gran risa, de Sagarra)

Sábado, estreno de la comedia de Pompeyo Crehuet

EL RAM D'OLIVERA

Domingo, tarde, a las tres y media

UNA VEGADA ERA UN PASTOR

A las seis, tarde, y a las diez, noche, la nueva comedia

EL RAM D'OLIVERA

Se despacha en Contaduría.

Teatre Català Romea

Tarde, no hay función. Noche, beneficio de Maria
Vila, estreno del poema dramático de Ventura Gassol

LA DOLOROSA

Domingo, tarde, a las tres y media

LA PRINCESA BLANCA-NEUS

A las cinco y media y noche, a las diez

LA DOLOROSA

TEATRO COMICO

Empresa: MANUEL SUGRAÑES

Sábado, 12,

LOS CADETES DE LA REINA MOLINOS DE VIENTO

(por Sagi - Barba)

Domingo, 13,

LA CAPITANA LOS CADETES DE LA REINA MOLINOS DE VIENTO

Tres obras por Sagi - Barba

Blenorrágicos: No ho dubteu. El guariment de la vostra purgació està amb els

Cachets Neisserines

Exit garantit. Tractament ràpid, discret i sense molèsties

Venda: Farmàcies i Centres d'específics

Preu de la capsula: 5'50 pessetes

TRENCATS

temps i d'èter, no deveu comprar cap aparell sense visitar abans aquesta casa.

CASA TORRENT - 13, Unió, 13 - BARCELONA

BICICLETES ESPORTS
ACCESORIS

SANROMÀ

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

DEMANEU TARIFES DE PREUS

ANTONI LOPEZ

IMPRESSOR

Carrer de l'Om, 8

BARCELONA

VIES URINÀRIES

Impureses de la sang - Debilitat nerviosa
Prou sofrir inutilment de les dites malalties, gràcies al meravellós descobriment dels

Medicaments del Dr. SOIVRE

Vies urinàries: *Blenorràgia* (purgacions), amb totes les seves manifestacions, *uretritis*, *prostatitis*, *orquitis*, *cistitis*, *gota militar*, etc., de l'home, i *vulvitis*, *vaginitis*, *metritis*, *uretritis*, *cistitis*, *anexitis*, *flujos*, etc.; de la dona, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb els **Catxets del Doctor Soivre**. Els malalts es guareixen ells sols, sense injeccions, lavatges, ni aplicació de sondes ni bugies, etc., tan perillós sempre i que necessiten sempre la presència del metge, i ningú no s'assabenta de la seva malaltia. Venda: 5'50 ptes. caixa.

Impureses de la sang: *Sífilis* (avariosis), *eczemes*, *herpes*, *úlceres varicoses* (llagues de les cames), *erupcions escrofuloses*, *eritemes*, *acné*, *urticària*, etc., malalties que tenen per causes humors, vicis o infeccions de la sang, per cròniques i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Pindoles depuratives del Dr. Soivre**, que són la medicació depurativa ideal i perfecta, perquè actuen regenerant la sang, la renoven, augmenten totes les energies de l'organisme i fomenten la salut, resolent, amb poc temps, totes les úlceres, llagues, grans, florons, supuració de les mucoses, caiguda del cabell, inflamacions en general, etc., restant la pell neta i regenerada, el cabell brillant i abundant, no deixant a l'organisme rastre del passat. Venda: 5'50 ptes. flascó.

Debilitat nerviosa: *Impotència* (manca de vigor sexual), *polucions nocturnes*, *espermatorrea* (pèrdues seminals), *cansament mental*, *pèrdua de la memòria*, *mal de cap*, *debilitat muscular*, *fatiga corporal*, *tremolors*, *palpitacions*, *trastorns nerviosos de la dona* i totes les manifestacions de la *Neurastènia* o esgotament nerviós, per crònics i rebels que siguin, es guareixen aviat i radicalment amb les **Gragees potencials del Dr. Soivre**. Més que un medicament són un aliment essencial del cervell, medul·la i tot el sistema nerviós. Recomanades especialment als esgotats, a la joventut, per tota mena d'excessos (vells a cap edat), per a recobrar íntegrament totes les seves funcions i servir fins a l'extrema vellesa, sense forçar l'organisme, el vigor sexual propi de l'edat. Venda: Pessetes 5'50 el flascó.

Venda a les principals farmàcies d'Espanya, Portugal i de les Amèriques

NOTA.—Tots els pacients de vies urinàries, impureses de la sang o debilitat nerviosa, adreçant-se i remetent 0'50 ptes. en segells per al franquex a **Oficines Laboratori Sókatarg, carrer del Ter, 16, telèfon 544 S. M. Barcelona**, rebran gratis un llibre explicatiu sobre l'origen, desentrellament, tractament i guariment de les dites malalties.

Tingueu sempre present que, els millors aparells del món per al guariment de tota mena d'hèrnia en homes, dones i criatures, són els de la casa TORRENT. Sense traves ni elàstics enfarregosos de cap mena. No molesten ni embarassen, deixant que hom es mogui lliurement i faci els treballs més durs i pesats, sense la més petita molèstia. Si voleu estalviar salut,

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:
Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

EL JOC DE LES FLORS

QUAN un poble està vivint la història, és a dir, fent-la, de tot en fa una representació espiritual. Els pobles, com els individus, tenen dos mitjans d'anar fent. Una època en la qual es treballa de ferm i una altra en la qual es viu del que s'ha fet. Ara bé: hi ha pobles, com hi ha individus, que tenen una vida tan intensa que viuen sempre perquè van mantenint en la successió llur personalitat... Naturalment, la vida d'un poble dura més que la d'un individu... Els pobles que viuen dels records — el passat gloriós, els títols, les històries brillants — ja poden fer que, per més que facin, és molt difícil que tornin a aixecar-se. Cal, per a un revifament, un d'aquests moviments espirituals que en podríem anomenar sísmics, pel que tenen de trontolladors i destructors. Després d'un d'aquests moviments, comença de nou la vida... ¿Com i de quina manera? D'aquella manera que acaba "L'île des pingouins", d'Anatol France: enfonsant-se tot el món i havent-lo de tornar a refer...

Així ens trobem que, tot fent la nostra història, els Jocs Florals són avui dia una de les manifestacions més fermes i categòriques de la consciència. Els Jocs Florals! N'hi ha de totes menes, n'hi han de cursis i pocasoltes, i n'hi han que tenen una alta representació moral i espiritual; n'hi han que mereixen l'aguda ironia d'"Els Jocs Florals de Canprosa" i n'hi han que marquen hores dignes d'un poble... Fets amb l'esclat brillantíssim dels diumenges de maig, sota el signe del poble reunit en el més brillant dels nostres estatges públics, o bé tancats en les blanques parets atapeïdes de prestatgeries plenes de llibres de la llar d'Amadeu Vives, nostrat... A cada un d'aquests dos darrers s'hi marquen d'una manera clara els segells de la dignitat, de la qualitat i del prestigi...

Aquest any els Jocs Florals han servit per a nostrar d'una manera ferma el gran músic Amadeu Vives. Vives integrat, de nou, al moviment espiritual que té el bressol a Barcelona, ha escrit, ens diuen, un dels discursos més meravellosos que s'han oït als Jocs Florals de Catalunya.

Cal expandir aquest discurs, cal donar-lo a conèixer als que no tinguérem el goig de poder entrar a la casa del Mestre i un dels fundadors de l'Orfeó Català...

Intimitat, que vol dir dignitat i selecció; autoritat, que vol dir perstigi i moralitat... Heus ací la fesomia espiritual dels Jocs Florals d'enguany.

El Consistori dels Jocs Florals, els autors, els poetes, han donat ara una prova de ciutadania.

FRANCESC MADRID

COM SON ELS NOSTRES RICS

Aquest és un home ric, amb llotja al Liceu, "Rolls", tres fàbriques, soci del Círcol Equestre.

Quan vol anar a donar uns tomb pel Passeig de Gràcia, li diu al xòfer:

—A fer el m.rd.!

JOAN SACS I JOAQUIM PENA

Sabem positivament que l'illustre escriptor i crític que signa Joan Sacs està decidit a abandonar aquest pseudònim.

El motiu?

Ja sabeu que Joan Sacs és la catalanització d'Hans Sacchs alemany, del qual, recentment, al teatre Romea n'han representat unes farses. Doncs, bé: diu que el nostre Joan Sacs les va trobar tan ensopides que restà avergonyit de dur com a pseudònim el nom del poeta alemany y decidí abandonar-lo.

Tanmateix ens pensem que en aquest ensopiment que ell i els espectadors sentien davant la representació de l'obra d'Hans Sacchs, era deguda a la traducció en vers que en féu Joaquim Pena. Són versos que fan pena realment.

EL DESVETLLAMENT D'ANDORRA

La república d'Andorra no posseïa fins avui segells de correus. Els seus habitants empraven timbres francesos per a llur correspondència amb França i espanyols per a Espanya.

El síndic andorrà acaba de decidir, a fi d'alimentar les finances comunals, que, d'ara en endavant, el petit Estat tingui els seus segells especials.

Una primera emissió provisional serà feta amb timbres espanyols, els quals seran marcats amb la paraula *Andorra*. En l'emissió definitiva, però, les vinyetes representaran les belleses naturals de les valls d'Andorra.

CONVE APASSIONAR-SE

A Madrid l'estrena d'una obra teatral d'Azorín y Muñoz Seca—una de les més absurdes i descabellades col·laboracions—ha promogut un escàndol espantós. El dia de l'estrena, el públic anà al teatre com a un camp de batalla; l'Associació de la Premsa es reuní per prendre acords i adoptar una actitud. El teatre estava ple de gom a gom. El públic, que s'havia apassionat en l'afar literari, des de bon principi, cridava, aplaudia, condemnava o defensava l'obra.

Tot això a nosaltres ens sembla admirable i ens causa una profunda enveja. Aquest escàndol al teatre és una alta mostra de vitalitat, d'entusiasme, de fervor, de passió.

A Madrid poden tenir un teatre perquè tenen un públic que viu i que es demostra.

A Barcelona, en canvi, no podem tenir teatre perquè no tenim públic. Tenim un cert número de ciutadans que van al teatre, però no tenim un públic: un públic que s'apassioni, que s'entusiasmi, que protesti; un públic igual al del camp de futbol o al de la plaça de braus.

El públic no pot ésser correcte perquè correcció, en tots els ordes, en el moral i en el material, significa fredor, i el teatre és tot el contrari de la fredor.

El nostre públic—el nostre públic que no existeix—ja que no existeix en el nostre teatre, això ho aconseguen no entusiasmant-se, no apassionant-se. És un públic d'indiferents, d'apàtics, que no protesta res, però que tampoc fa grans èxits. És el públic de les mitges tintes, i té el teatre que mereix: el teatre de les mitges tintes.

Nosaltres voldríem més passió, més fervor, més entusiasme, més crits. Nosaltres voldríem que, de tant en tant, als nostres teatres hi hagués escàndol, escàndol d'aplaudiments o de xiulets i crits de protesta. Aquesta indiferència d'avui, aquesta fredor, aquesta apatia, ens causa una profunda tristesa.

El foc sagrat del teatre ha devingut un efímer foc d'encenalls.

Un crit, senyors! Un crit d'entusiasme o de protesta que desvetlli el nostre públic.

VIRAI

TINDREM DIARI CATOLIC?

Les xafarderies més interessants d'aquests dies han anat entorn del nou diari catòlic, al qual, sense adonar-se'n el pobre senyor Civera Sormaní ha posat en ridícul. Tants milions, tants milions com tenien arreplegats per a fer-lo, i, té!, ara resulta que no hi ha cap milió, sinó una vaga prometença. Hom diu, en efecte, que tot un senyoràs que té un plet pendent donarà aquest milió si aconseguen guanyar l'esmentat plet, el qual munta uns sis o set milions.

Com es veu, es tracta d'una ànima pietosa, d'un catòlic en tota regla i que sap molt bé el que es fa. Tanmateix, nosaltres, que no en som massa de catòlics, ens atrevim a fer millors condicions a la Providència si ens fa treure una rifeta. En comptes d'un milió n'hi oferirem dos. I no

per a un diari catòlic, que és una cosa trista i avorrida, que deu fer patir del fetge, sinó per a fundar altres dues ESQUELLES DE LA TORRATXA, i poder-les repartir gratuïtament entre els nostres amics.

Estem segurs que, després d'aquesta oferta, els amics del Pare Vallet es quedaran sense diari. La Providència, fet i fet, és bona persona, no vol cap mal als homes i sap els mals que els pervindrien d'un altre diari catòlic i que, en canvi, amb L'ESQUELLA als dits, hom es sent més alegre i trempat que un picarol.

COM SON ELS NOSTRES ACTORS

VISITA LOPEZ

Visita López és una nina candorosa, però carregada de picant i picardia. L'escena, quan ella hi surt, s'emplena alhora d'alegria i de torbacions. Actriu lleugera, vària, canviant, és un tipus difícil de definir. És la ingènua i és, alhora, tot el contrari de la ingènua. Diríeu que, com actriu—com a dona ja sap tothom que és una personeta molt assenyada—és una ingènua de la perversió. El seu art té

matisos d'una sensualitat plena d'elegància i d'ingenuïtat alhora: és a dir, l'Eva del Paradís, en el moment de mossegar la poma, i abans de sentir caure, sobre les espatlles la maledicció de Déu.

El "vodevil" del Paral·lel, sense ella, estaria perdut. Hi mancaria l'element essencial de la comèdia lleugera i picant: la gràcia endimoniada, capaç de donar vida als embolics més complicats; la gràcia de fer amable i mannyaga la veu, mentre el guspireig dels ulls nega tot el que la boca promet.

Visita López és un dels esperits captivadors del Paral·lel; d'aquella via popular, que amb el seu misteri i amb el seu encís ha suggerit tantes cròniques arbitràries i tantes novelletes d'un pervers pintoresc als escriptors nostres. Tanmateix, veient-la treballar en el seu gènere de teatre una mica banal, no direm que ens faci l'efecte d'un àngel caigut sobre el llot; però sí el d'una diablesa d'ales daurades que no ha volgut volar.

Es actriu de bon gust, i ben personal. Mireu, sinó, com sap vestir-se. I no diem, ai las!, com es sap despullar, perquè això és pecat... I no li manca tampoc intuïció ni intel·ligència. Elogi, aquest darrer, que no es pot fer a gaires còmics. A gaires còmiques, sobretot.

Visita López

LA SETMANA QUE VE: EMILIA BARO

L'EPILEG

*Pitarra:—*Després de tants anys de lluita amb el públic, només em mancava l'epileg d'un urinari!

EL MESTRE VILADOMAT

—Vol veure com es fabriquen els "couplets" més populars?

—Prou. On vols portar-me. A la "Standard Couplet Co."?

—Deixa't de bromes. A tu que t'agrada veure el procés de totes les coses, restaràs meravellat. Paraula!

—Anem-hi, doncs.

Som tres els que formem "l'expedició". I un del *trío* porta una lletra per a què li posin música a la "Ford" dels "couplets".

Pugem per una de les escales més amples del carrer Compte de l'Assalt. Hem de deixar pas, dues o tres vegades, a tipus característics de tiples de tercer o quart ordre.

Un dels acompanyants, truca al tercer primera. A la porta hi ha un rètol que diu: "Mestre Viladomat".

Ens reben amb molta cordialitat i fem un xic d'espera. Dintre el quartet del mestre hi baladreja una presumpta "estrella". Desafina que és un gust. El mestre s'indigna; crida, avalota. L'aspirant es veu que és molt dura de cap.. i de veu.

Una senyora que tenim enfront nostre, sofreix una crisi nerviosa. A cada "gall" i a cada regany, bota de la cadira. Ens divertim.

Per fi, acaba aquell terrabastall. La futura "Carme Flores" passa entre nosaltres mig escorreguda. Quan la porta ha petat, Viladomat fa un sospir de satisfacció i diu:

—Quin os!

—El mestre Viladomat... "Papus"...—fa el de la colla que porta la veu cantant.

Examino el músic. No porta "xalina" ni americana de vellut negre. Bona senyal. Breu conversació, ens diu un dispenseu, i fuig.

Als pocs segons compareix amb una llesca de pa amb tomàtec en una mà i una sardina a l'altra. Més bona senyal. Som demòcrates i això és ja una gran prova de la tal virtut.

Tot mastegant ens diu que passem al quartet del piano. Les parets estan plenes de retrats dedicats; totes les reines del "couplet" poden allí contemplar-se; també hi ha boxadors en postura ferrenya.

Els buits dels retrats estan ocupats per les portades de les seves obres més populars: "Fox-trot de les campanes", "Fumando espero", "La cocaïna", etc., etc.

En assabentar-se de la nostra condició periodística, ens diu que ell també ha escrit als diaris... i ens ensenya el retall. Es una protesta contra el "taquiller" d'un teatre, en la qual li diu de tot.

—Va portar conseqüències el vostre "ingrés" a la literatura?—suggerim.

—Ja ho crec!—digué—. Em va costar un tip de córrer. El "taquiller" de marres se'm volia menjar el fetge! Però, servidor, sabeu, és encara bastant ràpid sobre 100 metres...

El que porta els versos perquè Viladomat hi posi música, li fa entrega del paper. El nostre home, s'asseu al piano, treu un llibre amb paper de música i comença a tocar i a omplir el full.

Guardem silenci deu minuts; l'home fa i desfà; canvia unes notes...

—Ja està!—diu amb aire de triomf—. Ja el tinc!—I acte seguit se'ns posa a cantar un "tango" que moltes "estrelles" es moren ja de ganes de cantar-lo.

Res, que en un moment, ens va compondre un "tango" amb més aire de la *pampa* que molts fabricats allí...

Restàrem admirats; aquest home és un prodigi, ens diguérem. L'autor de la lletra es fregava les mans. L'èxit no es faria esperar; havia acabat de néixer un "tango" que potser arribi a ésser tan popular com "La cocaïna" i el "Fumando espero".

Ens torna a dir, dispenseu, i altra volta compareix acompanyat de pa amb tomàtec i una altra sardina.

Després de l'àpat encengué un cigar. Ni "xalina", ni americana de vellut, ni pipa...

Conversàrem llarga estona; ens explicà varies anècdotes de la seva vida i ens obsequià amb una selecció de les seves principals produccions.

En acomiadar-nos, restàrem plenament convençuts que si el mestre Viladomat usés corbata de músic, o bé tituléssim la seva casa amb un rètol americà, com per exemple, "Standard Couplet Co.", com hem dit primer, augmentaria la seva ja gran popularitat en un 500 per 100.

Té facilitat, però li manca "pose". I és una llàstima!

PAPUS

A UNA ACTRIU

Actriu de gran relleu que en nostra escena mostreu l'excelsitud del vostre art.

Permeteu que us digui que commoveu mon ànima quan feu "El monjo negre", quan feu "Fidelitat".

Permeteu que us digui que tot corpès jo quedo veient representar-vos "El cavallé immoral", veient-vos "Terra Baixa" en el meu cor féu presa i embadalit em deixa el vostre art immortal.

Per això jo us admiro, actriu de gran fermesa; per això jo us dedico uns versos mal forjats; en ells sols deueu veure-hi admiració i respecte envers l'actriu que ens mostra ses belles qualitats.

Seguiu, Maria Vila, el vostre camí artístic; tal volta alguna espina encara hi trobareu, mes com que ja us envolta la fama de la glòria ben prompte, satisfeta, total l'assolireu.

PAU GODÉS CABALLERIA

ELS JOCS FLORALS D'ENGUANY

A casa del mestre Vives i dintre de la major intimitat, es va celebrar aquest any la festa dels Jocs Florals que manté viva la tradició literària de la nostra renaixença.

Va guanyar la Flor natural el poeta lleidatà doctor Josep Estadella, el qual nomenà la seva esposa, Na Júlia Larrosa, regina de la festa.

L'accèsit de la Flor va correspondre a Joan Llongueres; l'Englantina al poeta sabadellenc Joan Arús i la Viola al mateix doctor Estadella, el qual, per aquest fet, quedà proclamat Mestre en Gai Saber.

L'àpat va fer-se al restaurant Pàtria, on el Mestre Vives va pronunciar un bell parlament fent la glossa de la poètica festa i dedicant un pietós record als gloriosos mestres que en altre temps van donar-li relleu.

Si els Jocs Florals, quan es prodigaven arreu de Catalunya, com un número indispensable de festa major, van arribar a semblar un xic ridícul, avui, reclosos a la llar del qui serveix el caliu d'aquelles flames, mereixen tot el nostre respecte i la nostra devoció.

LA BOGERIA DEL SENYOR RAFEQUES

El senyor Rafeques havia guanyat molts diners venent plats i olles a l'engròs. Era allò que se'n diu un bon home; però anem a pams. Quan a un ciutadà li estenen el certificat de "bon home" per tal que se li suposen cabals, ja cal que, quan passeu pel seu costat, us cordeu l'armilla.

Els tals "bons homes" poques vegades han aconseguit fer-se rics per mitjans massa honorables, i el nostre senyor Rafeques no tenia motiu per a ésser una excepció.

Es cert que ell havia complert rigorosament els seus compromisos comercials; no s'havia deixat protestar mai una lletra ni havia manllevat cap cèntim a ningú.

Però... el poble on ell havia anat a establir el seu negoci era el que se'n diu una bassa d'oli quan hi arribà; i al cap de poc temps no hi havia casa on no es tiressin els plats pel cap, gràcies a certes maquiavèliques manobres del senyor Rafeques, el qual, per sota mà, semblava la desconfiança i l'odi en el si de les famílies més pacífiques i morigerades del poble.

Es va comprar una màquina d'escriure, i un cop assabentat de les interioritats peculiars de cada casa, hi ficava la bruixa en forma d'anònim difamador d'uns i altres.

Així va néixer la costum de trencar vaixela a diari, i, com que ell era l'únic proveïdor del veïnat, al cap de pocs anys ja tenia bastida una fortuneta.

Aleshores va traspasar el negoci mitjançant una forta quantitat que semblava justificada per la importància del gir, i el seu successor, com que no es va preocupar de mantenir el caliu de les baralles domèstiques, al cap d'un any es va quedar pelat com una mona.

El senyor Rafeques, però, tenia la consciència ben tranquil·la tant, l'hi tenia que dormia catorze hores i es va posar rodanxó com un canonge.

Aquella vida li provava massa; tenia un empatx de salut, segons va dir-li un metge conegut seu, i això podia ésser un perill.

—Vostè, senyor Rafeques, té massa sang, i la té massa vermella; si no mira de posar-hi remei, un dia pot tenir un disgust.

L'advertència del facultatiu va fer el seu efecte, i per tal de prendre un determini, va fer-se donar un títol nobiliari, car ell havia oït dir que els nobles tenen la sang blava.

El feren comte de la Terrissa, i quan li donaren els pergamins corresponents, més content que un gínjol, es va ficar, per primera vegada en sa vida, dintre d'una banyera i es va punxar un braç amb una agulla de cap.

Quan es va adonar de què encara tenia la sang vermella com abans, va creure's que l'havien enganyat com a un xinès i de l'enrabiada es tornà boig.

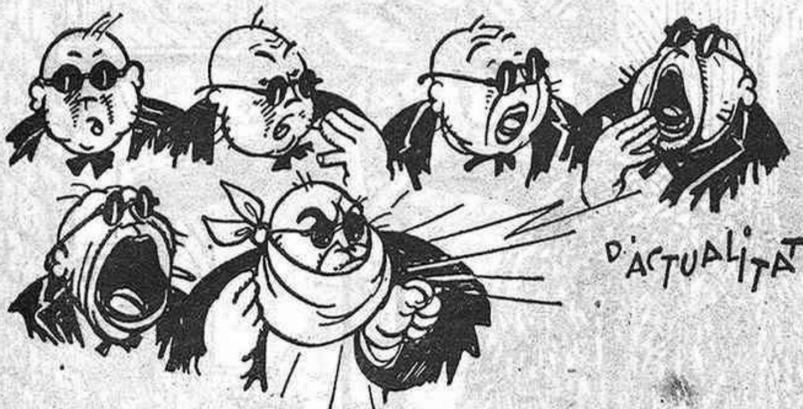
Ara és a Sant Boi i tota la seva dèria consisteix en afegir trossos de plats trencats.

ENRIC TUBAU

L'EFICACIA DELS RETOLS

—No veus que diu que no es permet fumar?
—Oh!, també diu que usem mitges, i suposo que no en faràs cas.

CONSEQUENCIES D'UN BADALL

o el lector de la Premsa castigat

ESPERANT

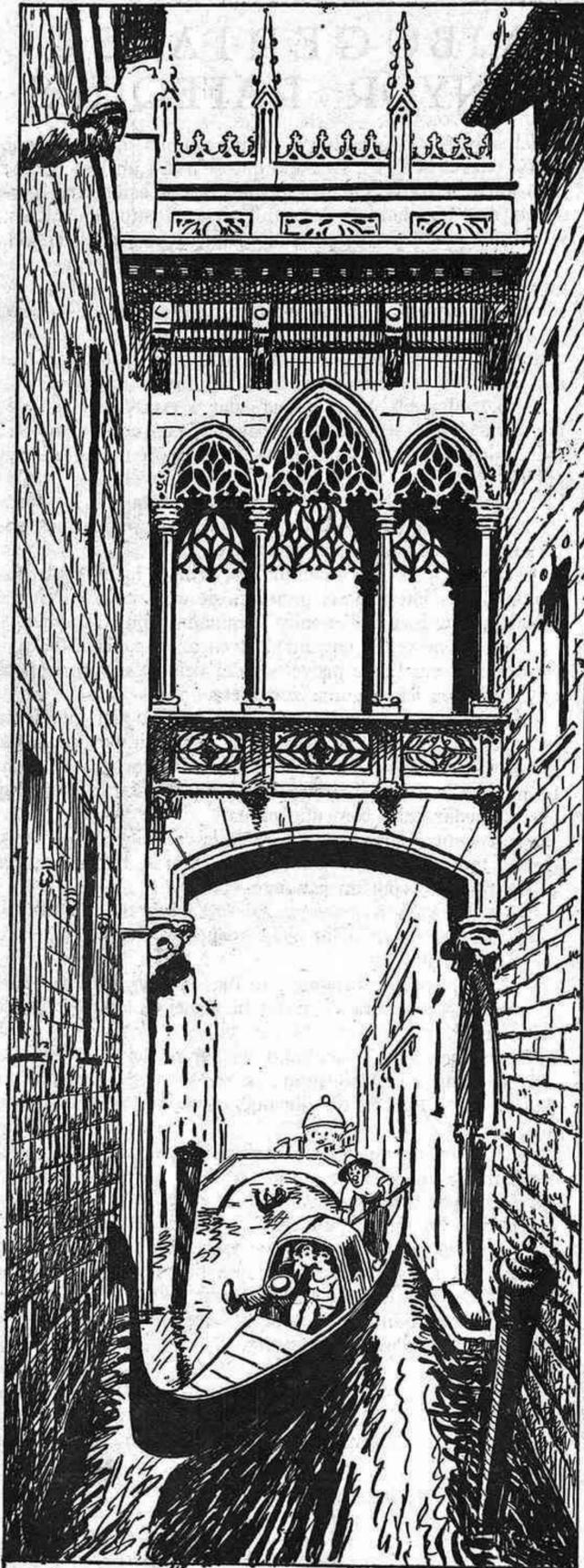
La casada.—Fa mitja hora que estic esperant l'home.

La soltera.—Jo fa vint anys!

AQUEST NUMERO HA ESTAT

REVISAT PER LA

CENSURA GOVERNATIVA

I.—Per a convertir-se en una estampa veneciana
 II.—Per a representar una escena de "Romeu i Julieta"
 III.—Per a fer-hi el "Tenorio"
 IV.—...i per a esperar que acabi de ploure

ART I ARTISTES

SALA PARES

L'altra setmana vàrem deixar-nos al tinter la crònica feta amb motiu de l'exposició de "Monolo" Hugué, el popular i deliciós "Manolo". No fou oblit ni manca de ganes de parlar-ne, sinó que es tracta d'un artista tan complexe i a estudiar des de tants punts de vista diferents, que hom no pot engiponar una crítica en quatre ratlles per sortir del pas.

En "Manolo" escultor, pintor, dibuixant i humorista tot en una peça, sempre té un aspecte nou per a fer-nos restar boca-badats. Darrerament, i quan ja el teníem prou classificat, se'ns ha revelat com a pintor, i ja no sabem si anomenar-lo com pintor que fa escultures o com escultor que pinta.

En totes ses manifestacions artístiques surt, però, l'humorista, base i fonament de la personalitat d'ell. Expressiu a tot ésser, sap copsar amb dues ratlles de llapis o amb quatre grapadets de fang l'ànima dels models, des del torero més "axulat", fins a les velles sedasseres que diríeu estan xafardejant a la porta de casa. Sempre trobareu, no obstant, l'esperit de "Manolo" reflexat en les seves obres i per més anys que passin, sempre serà l'home eixerit d'imaginació espurnejant dels seus primers temps de bohèmia.

Cal, doncs, en contemplar l'exposició d'aquest artista, deixar-se a la porta tota mena de prejudicis i fins de normes establertes, doncs per expressar el que sent prescindeix inclús de la forma, cercant només impressionar-nos amb el reflexe d'una visió pròpia sense més precedents que l'escultura humorística grega.

EXPOSICIO GRANER

Després d'una vintena d'anys de córrer per les Amè-

riques, ha tornat a casa en Graner per demostrar-nos que el veritable talent mai no es fa vell. Ja home fet, quan va deixar-nos, tenia ja tècnica pròpia i no ha canviat; segueix dominant el color en les seves combinacions més fantàstiques, i pinta amb vigor i seguretat tots els assumptes, doncs de la seva paleta brillant surten marines enlluernadores i flors delicadament matisades, igual que retrats aristocràtics o escenes d'embriacs de taverna.

Tot plegat fet amb traça de pintor de mena i d'home de fantasia fresca i jovenivola, pesi als anys. Ben vingut entre nosaltres l'amic Graner, que ha sabut conquistar lloers a terres llunyanes i tot just arribat es presenta de nou al públic de casa amb una col·lecció valuosa de les seves obres.

GALERIES AREÑAS

Les pintures i dibuixos exposats constitueixen un resum de l'obra de Jaume Pahissa, puix són el el recull de tot el que en els seus darrers temps va anar fent sense els apremis d'anys abans.

Pintor representatiu d'una època, enamorat de la correcció i detallista a tot ésser, atenia potser més la forma que el fons, fent, però, obres dignes d'elogi i que si avui ja mereixen estima a l'avenir seran cercades.

En Pahissa fou treballador incansable i honrat artista que coneixia a fons la tècnica del paisatge, construint amb dibuix ferm i amb més atenció per això que per als efectes coloristes, un xic deixats de mà en els seus temps.

GALERIES LAIETANES

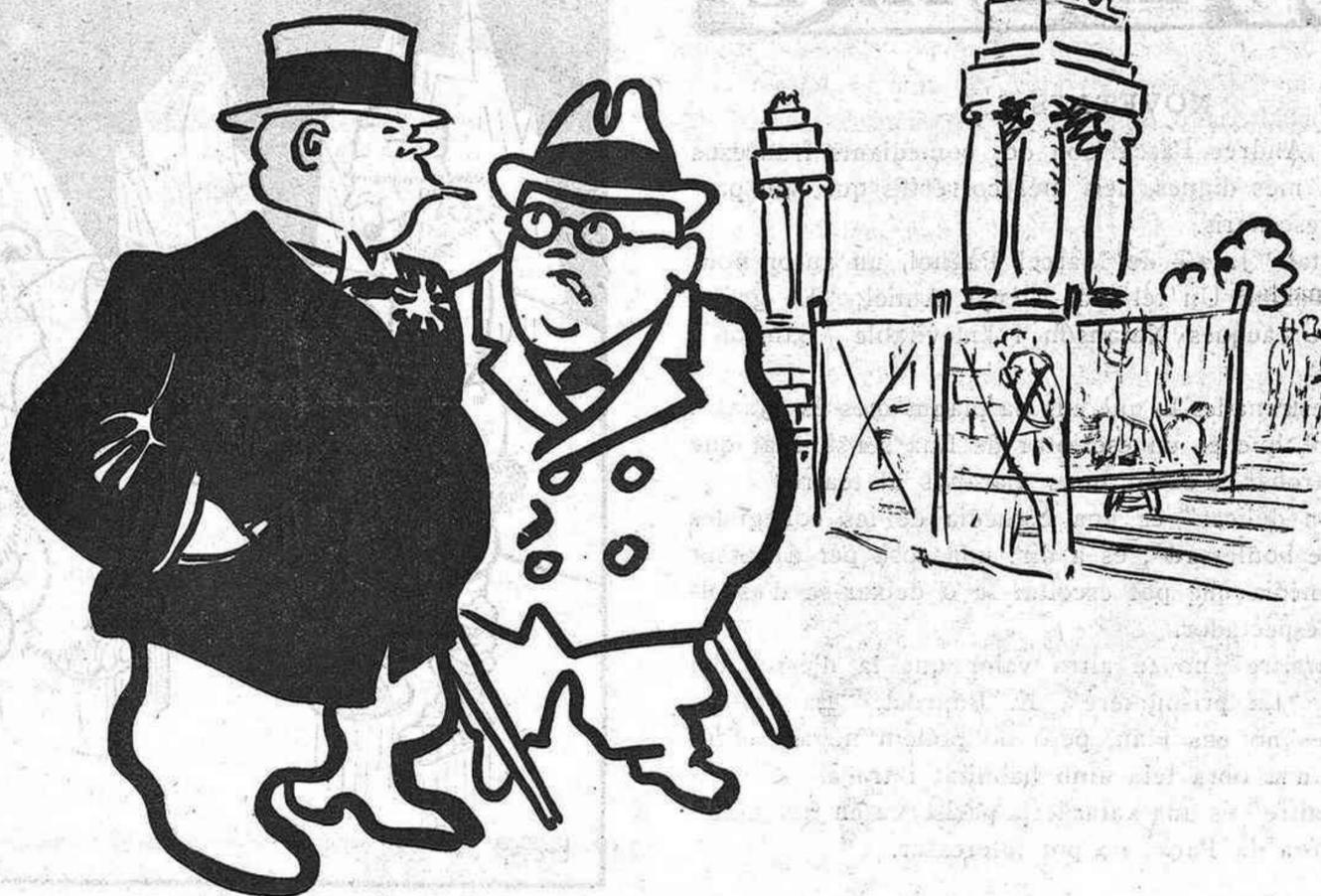
Ramon Borrell, és germà de Juli i s'hi assembla molt en tots els estils. Pinta les mateixes noies boniques, vestides amb teles de gais colors, però, amb tot i això, el resultat, són quadros encatronats, freds i tristos. Trobem que hi manca vida i, tractant-se de retrats, és el principal.

BORIEL

QUE VOLEN

—Què volen tants aviadors?
—Com que no tenim altra cosa, prendre'ns el gel per a fer "mantecados", que ara en ve el temps.

A LA PLAÇA DE CATALUNYA

—Què hi volen fer en aquests pedestals?
—Colomars, segurament; així podran venir-hi a passar
l'estiu els coloms del Parc.

EL SOPAR DE L'ARCA DE NOÉ

Uns quants senyors de bon humor que porten cognom d'animalet, com Cérvol, Colom, Rossinyol, Isard, etc., etc., van fer un sopar de confraternitat zoològica al restaurant Riera—que es troba al Passeig de Gràcia—i van quedar tan contents de la bona estona que havien passat i dels bons tractes que Riera els va fer, que acordaren tornar-hi un cop cada any mentre tinguin vida i salut per a fer-ho.

Cal fer constar que la gàbia va ésser guarnida pel mestre Alarma.

Per tal de revestir la cosa amb certa formalitat, es va acordar constituir una societat formada pels comensals, la qual portarà el títol d'“Arca de Noé”, amb l'única finalitat de fer broma al voltant d'una “menjadora” ben proveïda.

Els alabem el gust i desitgem que per molts anys puguin complir el Reglament de la pintoresca entitat.

L'HOMENATGE A MAURICI VILUMARA

De les planes de L'ESQUELLA DE LA TORRATXA sortí la iniciativa de l'homenatge a Maurici Vilumara i ara és el “Círcol Artístic” el que l'organitza, havent-se rodejat de col·laboradors que tenen un prestigi en el món de les lletres i de les arts. Ens sembla molt bé que una de les proposicions nostres hagi donat aquest fruit. N'estem contents i no sabem on posar tanta alegria.

Maurici Vilumara mereix l'homenatge que se li prepara, i nosaltres voldríem que aquest homenatge fos encara més popular del que serà, per a què tot el poble agrais a Maurici Vilumara la seva tasca artística que, en honorarlo a ell, honora també el poble on ha nascut.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA és representada al Comitè organitzador per Francesc Madrid, el nostre estimat company.

S'ha fixat per al dia 9 de juny la data de l'homenatge al gran pintor escenògraf. Encara no ens manca un mes i ja trobem que manquen masses dies.

COSTE I LE BRIX, HEROIS

A totes les vetllades que assisteixen els dos herois de l'aire, són assaltats pels aficionats als autògrafs. En una recent recepció franco-americana, els homes els hi demanaren que els fessin la signatura a la pitrera de la camisa. Els dos aviadors obeïren rient.

La vetllada acabà molt tard. Tothom estava molt alegre. Una dameta implorà a Le Brix de donar-li un autògraf com no n'havia donat a ningú. Le Brix es féu pregar una mica i, finalment, hi consentí. Es així que aquesta dameta mostra, orgullosament, sobre una part molsuda de la seva persona, la signatura d'un dels herois de l'aire.

TELÓ ENLAIRE

NOVETATS

Harry Baur i Andrée Pascal són dos comedians francesos dels millors, dels més dignes, dels més correctes que han passat pels nostres escenaris.

Han representat "Jazz", de Marcel Pagnol, un autor nou; "Monsieur et madame Un tel", de Denys Amiel; "Le gréluchon délicat", de Jacques Natanson i l'inevitable "Samson", de Bernstein.

De les obres estrenades la que ens ha plagut més és "Jazz", de Marcel Pagnol, que és un escriptor de fina sensibilitat que es preocupa de trobar, d'obrir, nous viaranys al teatre.

"Le gréluchon délicat" és una comèdia de les conegudes per "comèdies de boulevard", és a dir: una cosa per a passar l'estona; una comèdia que pot escoltar-se o deixar-se d'escoltar. A gust de l'espectador.

"Vient de paraître" no té altra valor que la d'esser del mateix autor de "La prisonnière", E. Bourdet. "La prisonnière" a nosaltres no ens plau, però no podem negar—naturalment—que és una obra feta amb habilitat i traça.

"Vient de paraître" és una xafarderia parisenca en tres actes, una sàtira que, fora de París, no pot interessar.

ROMEA

Quarta sessió del Teatre Intim, sessió que podríem qualificar de documental: "La teta gallinaire", de Camprodón, com a obra del període reestructurat del teatre nostrat; unes escenes de Joan Sachs—no el de "La Publicitat", l'autèntic, el de Nuremberg—"Un pagès al purgatori" i "El dimoni i la vella bruixa", traduïdes per Joaquim Pena; i, per fi, una comedieta d'Alexandre Dumas, fill, traduïda molt pulcrament per Carles Capdevila.

La comedieta d'Alexandre Dumas és molt poqueta cosa i no ens interessà. Però bé està que ens l'hagin donada, ja que ajuda a definir-nos la personalitat d'un autor que, si avui està oblidat, captà l'atenció dels públics durant una època.

El veritablement interessant sigué la representació de les escenes originals d'Hans Sachs.

Abans de començar, l'actor Pere Ventayols llegí unes quartilles d'Adrià Gual i Joaquim Pena, plenes d'encert i d'intel·ligència.

Per avui hi ha anunciat el benefici de Maria Vila, el qual promet ésser una doble solemnitat: pel benefici i per l'estrena de "La Dolorosa" de Ventura Gassol, un dels nostres més estimats poetes.

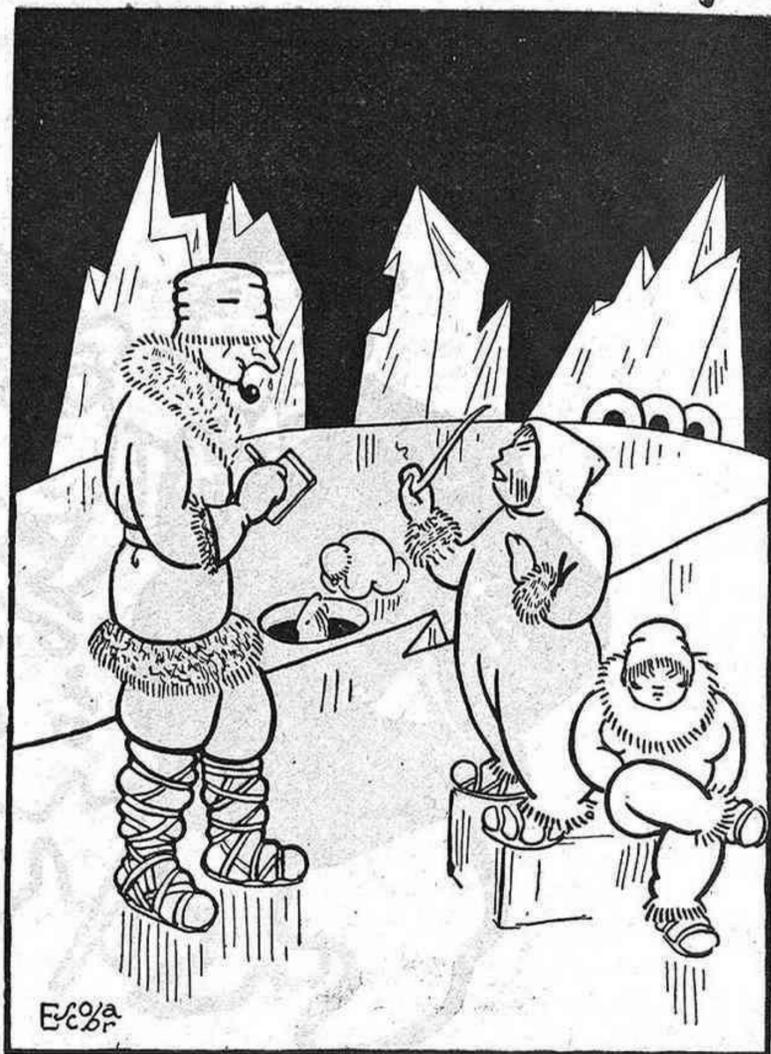
OLYMPIA

La setmana passada deïem que no s'havia estrenat encara "Kosmòpolis" el nou espectacle d'Olympia, i enganyàrem els nostres llegidors. "Kosmòpolis" ja s'havia estrenat. Però com que la cosa semblava seguir el camí de les obres de la Sagrada Família o de la Plaça de Catalunya...

"Kosmòpolis" s'estrenà i tingué un gran èxit. Val a dir que la cosa s'ho val. Hi han trucs de gran efecte, resolts de mà mestra; els vestits són originals, la presentació fastuosa. Tot Barcelona desfilarà per Olympia.

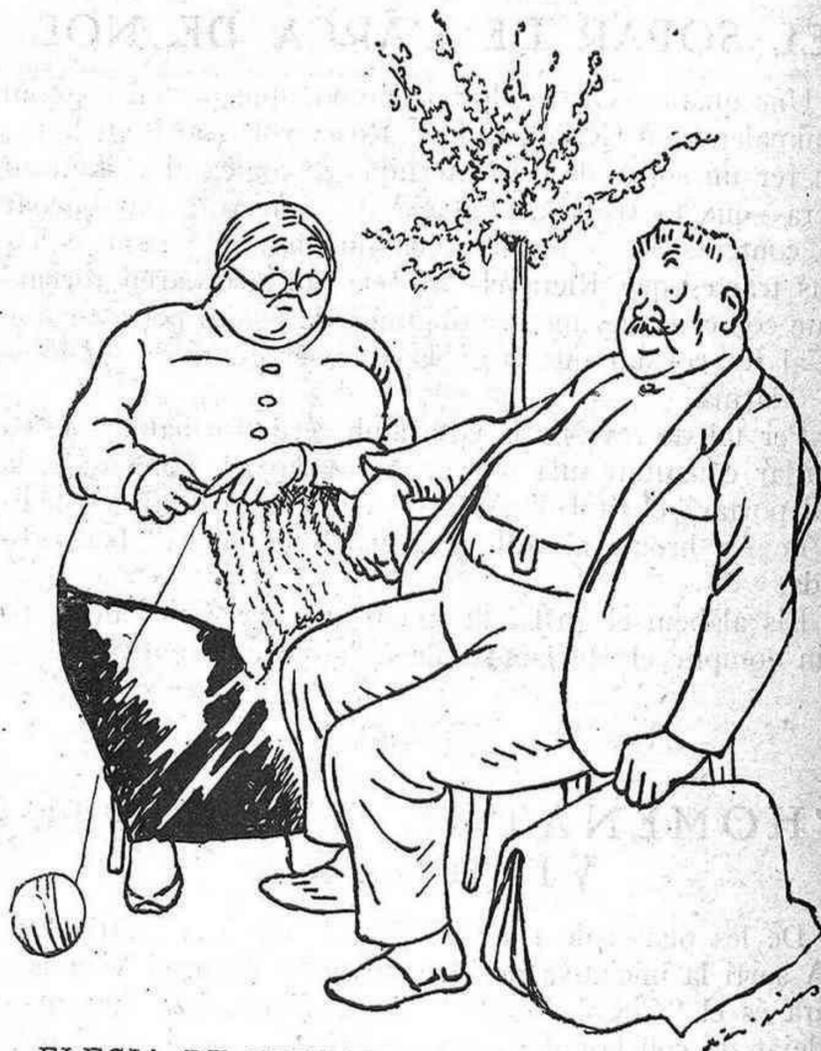
ELDORADO

"La rueda de la fortuna" de Lluís Araquistain, i "Amar",

LA MANIA DE L'INTERVIU

—I vostès com passen el temps?
—Sí, miri, esperant que els aviadors avcrrits ens descobreixin de tant en tant.

ELEGIA DE PRIMAVERA

—Si poguéssim rejuvenir-nos cada any, com els arbres!

de Paul Gerald, són les dues obres darrerament estrenades per Dolors Membrives. "Amar" ja la coneixíem en el seu idioma original. Així és que només parlarem de l'obra d'Araquistain.

"La rueda de la fortuna" és una comèdia "vieux régime", però una comèdia ben planejada i ben resolta, que té interès i emoció. El públic l'acollí amb aplaudiments.

POMPEIA

La companyia Claramunt-Adrià ha estrenat "El rei per força", una de les més belles i interessants comèdies que ha donat aquesta temporada Lluís Capdevila al teatre català. L'obra obtingué un gran èxit. L'obra i la interpretació, digna de tots els elogis. Cal recordar els noms de Joan Fornaguera—que fa una creació del seu paper—, Carme Buxadós, Carme Prats, Maria Lluïsa Mir, Isabel Monasterio i Francesca Roca, com els dels senyors Claramunt, Adrià, Pueyo, Pons i altres.

Molt bé els vestits i esplèndides les decoracions que pintaren, cuidant tot detall, els coneguts escenògrafs Lluís i Roig.

L'esforç que suposa en l'empresa i en la companyia el muntatge d'una obra de les dificultats d'"El rei per força", mereix tots els elogis.

BOB

FUTBOL

Barcelona - Alavès

Que si es faria, que si no es faria... el cas és que l'expectació per a aquest partit, tan bon punt anunciat, fou enorme. Després del d'Irún és el que més interès havia despertat, per variis conceptes. D'una part, la protesta de l'"Alavès" perquè el feien jugar amb el "Barcelona"—que devien considerar com una mena de gegants que se'l shavia de menjar crus—i de l'altra part, la demanda d'ajornament per causa de la lesió de Samitier. La Federació no ha escoltat ningú; l'"Alavès" ha hagut de presentar-se al camp temible de Les Corts i els nois del "Barça", més o menys macats i baldats, han hagut de resignar-se. I amb tot això, naturalment, a les guixetes hi van haver de posar que ja no hi havia més paper.

En aparèixer els bàndols, hi hagué un remolí d'aplaudiments, sobretot pels "alabats" alavesos, en prova de simpatia i admiració; són el prodigi, la cosa rara del campionat d'enguany, els néts d'aquells lleons del Nord de l'"Atlhètic de Bilbao"; són els lleonets, els "cachorros", els "benjamins" de la lleona de Biscaia.

Però, ai las!, que la seva marxa ascendent tenia una última etapa de tota prova. A Les Corts, havia d'aturar-se l'investida; els mancava creuar el ferro, batre el coure amb el "Barcelona", que és qui talla el bacallà i altres herbes i dona i treu categories. I aquells minyons encara imbatuts, vencedors en molts partits, atlètics, forts, fogosos, de cor i pit, que dominaven i guanyaven, foren al fi vençuts i engatussats per la perfídia i la doctrina parda d'aquells blau-grana, per tres a cap.

El primer fou d'un "penal" més gran que el de Ceuta; de Quincoces—quines "coces" i quines coses aquest minyonàs—, tirat per Mas, que inaugurarà el tanteig.

Després d'això hi hagué molt d'ensopiment, alterat només per unes trompades que feien feredat, fins que Carulla—que en

té poques, però insuperables com a bones quan s'hi fa—amb embranzida enrotlladora, emportadora, de va i tot, que aixecà el públic electritzat, cenyint-li el cor dins el puny—arribà a la porta de Beristain—no l'armer—, llançà la bala i una capcinada de Samitier, d'aquelles infalibles, fa el segon gol, fulminant i esplèndid, el qual va desfer les mans dels onze mil.

Aquest reaccionar va venir un quart abans d'acabar, quan veieren els blau-granes que allò prenia un to groc i verd que diumenge vinent a Vitòria podia allunyar la victòria cobejada. I Sastre marcà la tercera tantada, que en aquest cas, la tercera era ben bé la vençuda. En acabar-se el partit el "Deportiu Alavès" fou ovacionat carinyosament d'una manara merescuda per la bona impressió que a tots causà.

Samitier va dir que aquest diumenge a Vitòria es guanyaria, perquè jugarien bé i amb ganes. Per la seva part Quincoces, el defensa portentós, va dir que, amb tot i semblar-les ja impossible la victòria, esperaven donar una sorpresa més; que aquí s'havien impressionat, puix el camp de Les Corts, "fantàstic" els produí basarda i de què estaven satisfets de què fos el "Barcelona" qui els eliminés.

El "València" ha estat batut a Sant Sebastià per la "Real Societat" només que per set a zero.

Sembla que el 27 d'aquest mes hi haurà a Les Corts el sensacional encontre Catalunya-Guipúscoa.

Allò del tren especial per a anar a Santander a la final ja ha fet cua i és un fet.

Sembla segur que el "Barça" anirà a l'Amèrica aquest estiu a "vendre safrà" i fer fortuna; i que Zamora i Portes—nolt bé t'ho portes—aniran amb la colla de Les Corts com jugadors de "plantilla".

ORSAY

En aquesta secció parlarem amb tota atenció dels llibres que ens enviïn.

Psicología, Psiquiatría y Psicoterapia en el individuo y en la colectividad.

Es un fascicle publicat darrerament pel doctor F. de P. Xercavins, on el savi Director de les institucions psicoteràpiques de l'Hospital de la Santa Creu, exposa de manera molt aciençada les seves teories científiques i el resultat de llargues experiències.

L'esmentat treball és de gran utilitat per a totes aquelles persones aficionades als estudis de les malalties dels nervis i de la ment.

Quaderns Blaus - Apelles Mestres.

Hem rebut el darrer número d'aquesta notable publicació, el qual ve dedicat a estudiar la il·lustre personalitat del gloriós poeta-dibuixant Apelles Mestres.

La semblança literària del biografat està feta de mà mestra pel distingit escriptor Santiago Masferrer i Cantó, el qual treball, a més d'oferir-nos una visió clara de l'obra i la vida

veritablement exemplar d'Apelles Mestres, té tot l'encís d'una narració novellesca per la seva amenitat.

No cal dir que la Llibreria Catalònia ha editat aquest "quadern" amb la polidesa que té per costum.

Gitanjali, per Rabindranath Tagore. (Traducció de Ventura Gassol i J. Carner-Ribalta.)

Tota la tendresa i tota la vigoria alhora, que el gran poeta indi traspua de la seva ànima inflamada d'amor i de sacrifici, estan vessades a les planes d'aquest llibre que assenyalarà una fita en el camí de la Poesia.

Ventura Gassol i J. Carner-Ribalta han traduït les estrofes de Rabindranath Tagore amb unció religiosa i l'"Editorial Catalana" ha fet un gran servei a la nostra literatura incorporant-hi aquesta obra.

Alegrías (Pas-doble per Enric Canonge).

Es una composició frívola feta amb molta traça, que demostra com a casa nostra hi ha gent que sap tocar totes les tecles.

ALPHA

L'Ajuntament ha convocat un concurs per trobar qui vulgui fer-se càrrec de conduir els gegants a les processons de Corpus.

Hom espera confiadament que hi prendrà part molta gent en aquest concurs, car hi han una pila de persones ben conegudes de tothom per llur afició a "fer els gegants".

**

Diumenge passat, a la nit, la "Radio-Catalana" va servir a la seva parròquia d'escoltadors una joguina còmica molt vella titulada "Los demonios en el cuerpo" que havia fet riure molt als nostres pares.

Es una cosa carrinclona i d'una ingenuïtat que arriba a la poca-solta. Es coneix, però, que no tothom devia considerar-la tant inofensiva com nosaltres, per quant tot seguit va acabar de radiar-se l'esmentada peça, es va oir una veu de frare que protestava de mala manera contra qui havia tolerat semblant audició, de la qual en blasrava com a catòlic i pare de família.

No ens podem explicar com redimoni van deixar ficar-hi la cullerada a l'esmentat catòlic protestant, ni sabem veure que "Los demonios en el cuerpo" tingui res de pecaminós. Crequin que n'hi ha per tirar l'auricular al foc.

**

Els "chicos" de la Premsa madrilenya estan que treuen foc pels queixals contra el senyor Martínez, per haver aquest estrenat una comèdia que satiritza els costums periodístics de la capital.

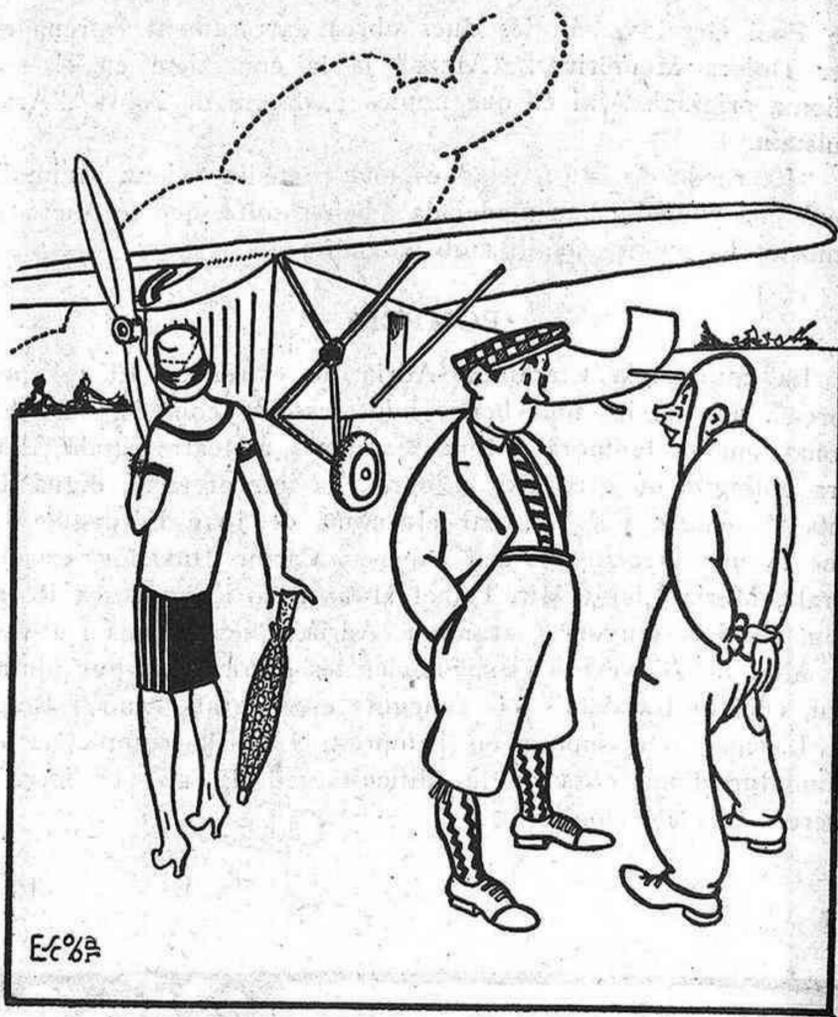
No volem defensar el senyor Martínez, perquè la seva història política és un exemple de baixeses, però trobem que els "chicos" ho han fet massa fort.

Sobretot si es té en compte que en altres ordes es fiquen la llengua allà on els cap i s'amaguen la dignitat professional al rebost.

**

Ens assabentem de què s'ha format un "Sindicat professional de treballadors del peix fresc".

Molt bé; ara només manca que n'hi hagi de peix fresc, car ens encolomen cada llobarro de claveguera, que fa avorrir tot el peix.

APROFITANT L'ACTUALITAT

- Veu? Avui sí que volarem.
- I per què avui precisament?
- Perquè avui és l'Ascensió.

Perfecte Amella, Monistrol: Li recomanem un xic més de cura en els seus treballs poètics, per tal de què no resultin imperfectes de forma com el darrer que hem rebut—Un muntanyenc: Per a publicar la seva "Visió de cabaret", realment caldria un número extraordinari. Si ens decidim a fer-ne un, dedicat a la poca-solta, ja li demanarem col·laboració, puix de moment les seves quartilles van al cove.—Ivon: Els seus versos no fan per a casa. Potser els hi publicarien al "Papitu".—R. Caballeria, Manlleu: Es llàstima que s'ho hagi pres malament. Vostè deu ésser jove i no gaire baquetejat per la vida. Si d'aquí quatre o cinc anys torna a llegir els seus versos, ja veurà com no li volíem cap mal.—V. Forcada: No voldríem tirar galledes d'aigua freda damunt els seus entusiasmes, que estan justificats per la foguerada juvenívola que s'endevina en els seus treballs, però tampoc ens acaba de fer el pes aquesta vegada. Defugi preocupacions filosòfiques i transcendents; procuri escriure més amb el cor que amb el cervell i farà coses estimables. Recordi's d'aquella definició clàssica: "pensar alto, sentir hondo y hablar claro".—Jordi Montseny: Vostè té una visió molt encertada de la política estrangera, més el seu treball no fa per a L'ESQUELLA. Els nostres lector estan avessats a què es faci brometa, car no volen encaparrar-se massa.

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELÉFON A. 4115

**Cuatro libros
interesantes**

Fray Luís de León

La perfecta casada

Voltaire

Zadig

Abate Prévost

Manón Lescaut

Voltaire

Cándido

Precio de cada tomo, Ptas. 0'60

La setmana que ve es posarà
a la venda l'obra d'En

PERE COROMINES

**La mort
d'En
Joan Apòstol**

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Gir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, a més, 30 cèntims per a certificat. Als corresponents se'ls atorga rebaires.

JOVENTUT, FLORS NOVES, CEL BLAU

—I pensar que nosaltres, un dia, també representàvem, com aquesta noia, la primavera!

—Totes les primaveres envelleixen. Avui en som la caricatura.